

Riktlinjer för det systematiska kvalitetsarbetet i Norrtälje kommun

Riktlinjer för barn- och skolnämndens systematiska kvalitetsarbete

Inledning

Enligt skollagen ska varje huvudman, skola, förskola och fritidshem bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete.¹ Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen som beskrivs i skollag, läroplaner och andra styrande dokument. Allt kvalitetsarbete ska bedrivas enligt vetenskaplig grund eller beprövad erfarenhet.

Det systematiska kvalitetsarbetet är reglerat i skollagens 4 kapitel 3-8 § § och ställer krav på att huvudmannen för alla utbildningsformer reglerade i skollagen, systematiskt följer upp resultaten, analyserar resultaten och utvecklar utbildningen i enlighet med styrdokumentet.

Syftet med dessa riktlinjer är att klargöra hur verksamheterna inom barn- och utbildningsförvaltningen ska arbeta med kvalitetsarbetet så att de nationella kraven uppfylls enligt skollagens krav. Riktlinjerna är så kallade reglerande dokument och beskriver hur medarbetare på de olika nivåerna i styrkedjan ska bedriva kvalitetsarbetet. Syftet är också att tydliggöra rektorernas ansvar, såväl som huvudmannens ansvar. Utgångspunkten är att riktlinjerna underlättar rektorernas kvalitetsarbete samt skapar förutsättningar för huvudmannen att identifiera aktuella behov.

Nationell och kommunal styrning

Skolan är en nationellt styrd verksamhet i en kommunal organisation. Regering och riksdag formulerar uppdraget och sätter målen, medan kommunen fördelar resurserna och säkerställer att utbildningen genomförs i enlighet med styrdokumentet. Det innebär en balansgång för verksamheterna att både förhålla sig till de statliga och de kommunala kraven.

Det systematiska kvalitetsarbetet inom utbildningssektorn är inriktat på de nationella målen.² Skollagen ger även skolorna en möjlighet, om utrymme finns, att även ta med kommunala mål. Det gäller under förutsättning att de inte strider mot de nationella målen. De kommunala målen kan aldrig dominera över de nationella målen.³

Det systematiska kvalitetsarbetet följer skolans läsår. Det betyder samtidigt att kommunens ekonomiska år inte följer förskolorna och skolornas verksamhetsår, utan kalenderår.

Det är av stor vikt att huvudmannen får tillgång till skolornas resultat så tidigt som möjligt i syfte att stödja och åtgärda de eventuella brister som uppkommer i kvalitetsarbetet. Det medför att nämnden kan inkludera större utvecklingsområden i verksamhetsplanen kommande år.

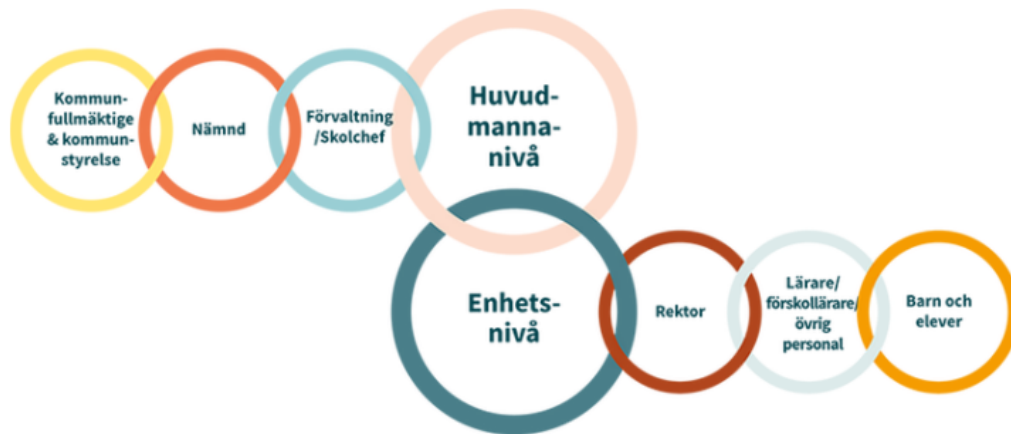
¹ Skollagen 2010:800 4 kap.

² Skollagen 2010:800 4 kap. 4§

³ Skollagen 2010:800 4 kap. 5§

Styrkedjan

Figur 1. Styrkedjan inom skolväsendet. Skolverket.

I kommunen är fullmäktige ytterst ansvarig för att alla elever får den utbildning de har rätt till. I Norrtälje kommun är det ansvaret delegerat till barn- och skolnämnden.

Barn- och utbildningsförvaltningen har i lagens mening ingen uppgift, men är den funktion som leder verksamheten för nämndernas räkning tillsammans med förskolor och skolor.

Varje huvudman ska utse en skolchef. Skolchefens uppgift är att bistå huvudmannen så att de föreskrifter som reglerar förskola och skola följs av varje nivå i styrkedjan.

Enheter är de enskilda förskolorna och skolorna. Det är av största vikt att kommunikationen mellan de olika nivåerna fungerar tillfredställande så att huvudmannen kan sätta in de åtgärder som behövs beroende på enheternas behov. Figur 1 visar att alla nivåer är beroende av varandra i kvalitetsarbetet så att barn och elever ska kunna erbjudas en utbildning enligt de nationella målen. Samarbetet mellan nivåerna är nödvändigt för att nå en utbildning av hög kvalitet.

Systematiskt kvalitetsarbete

Skolverket har utgivit *Allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete*.⁴ De allmänna råden ska följas om huvudmannen inte fullföljer skollagens krav på annat sätt. I Norrtälje kommun ligger de allmänna råden till grund för riktlinjerna inom kvalitetsarbetet. Råden vänder sig till huvudmän och skolledarer inom samtliga utbildningsformer.

⁴ Skolverket, 2012. Allmänna råd. Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet.

Det systematiska hjulet, figur 2, illustrerar det arbete som ska pågå kontinuerligt, både kort- och långsiktigt. Alla medarbetare ska medverka till att utveckla och kvalitetssäkra utbildningen.

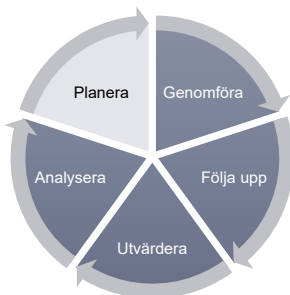
För att kunna erbjuda en kvalitativ utbildning ska varje medarbetare delta i kvalitetsprocessen. Skollagen preciserar att varje medarbetare ska dokumentera, utvärdera, analysera, planera och utveckla sin verksamhet kontinuerligt.⁵

Figur 2. Det systematiska kvalitetsarbetets årshjul. Skolverkets allmänna råd.⁶

Planera

Förskola och skola

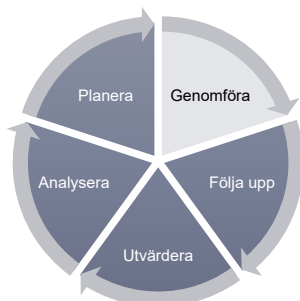
Vid läsårets början planeras verksamheten på varje enhet. Utgångsläget är de nationella målen samt resultaten föregående år.

Utifrån den analys som varje enhet genomfört av resultaten föregående läsår identifieras ett antal utvecklingsområden för att höja kvaliteten i utbildningen. Varje förskola och skola har efter tidigare analys prioriterat ett antal utvecklingsområden där målen beskrivs. Till varje mål ska även åtgärder planeras in för bästa möjliga måluppfyllelse. Målen ska vara konkreta och uppföljningsbara. De kopplade åtgärderna ska vara möjliga att genomföra och regelbundet följas upp under läsåret. Målen kan vara kortsiktiga, en termin eller läsår, eller löpa över flera år.

Genomföra

Förskola och skola

När planeringen för läsåret är beslutad och kommunicerad på enheterna genomför alla medarbetare utbildningen enligt fastställd plan. Utvecklingsområden med åtgärder beskrivna i arbetsplanen genomförs vid fastställda tidpunkter.

⁵ Skollagen 2010:800 4 kap. 4-6§§

⁶ Skolverket, 2012. Allmänna råd. Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet.

Huvudman

Barn- och utbildningsförvaltningen genomför de åtgärder och insatser som planerats med utgångspunkt från skolans resultat föregående. Resultatet är beskrivna i kvalitetsredovisningen för hela verksamheten där analysen resulterat i ett antal utvecklingsområden. Dessa utvecklingsområden beskrivs därefter i en arbetsplan där åtgärderna för att komma tillrätta med brister dokumenteras. Vissa utvecklingsområden kan ingå i barn- och skolnämndens verksamhetsplan.

Uppföljning och utvärdering

Förskola och skola

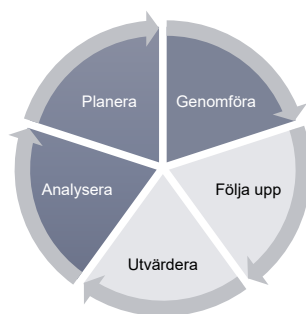
Förskolan och skolans åtgärder som genomförs för att komma tillrätta med de brister som tidigare identifierades följs regelbundet upp på kvalitetsdagar och annan tid. Utifrån arbetsplanen kan lärare och annan personal säkerställa att de gör rätt insatser och i annat fall justera dem så att de träffar rätt. Uppföljningen behöver omfatta flera kvalitetsaspekter som betygsresultat, undervisning och andra processer. Vid varje kvalitetsdag, och andra tillfällen, följer skolledare, lärare, förskollärare, barnskötare, fritislärare, medarbetare inom elevhälsa samt all annan personal som är involverade i elevernas utbildning, upp resultaten.

För att kunna säkerställa att förskolan- och skolan uppfyller styrdokumentens krav ska varje verksamhet utvärdera utbildningen vid läsårets slut. Det innebär att varje enhet samlar in både kvantitativa och kvalitativa resultat på några på förhand bestämda områden.

Skollagen, skolförordningen, läroplanerna samt andra reglerande dokument för de olika utbildningsformerna avgör tillsammans med enhetens utvecklingsområden vad som skall utvärderas.

Huvudman

För att skapa möjlighet för alla verksamheter att följa upp resultaten lägger barn- och utbildningsförvaltningen ut specifika dagar under läsåret som är vikta för kvalitetsarbetet. förskolorna, fritidshemmet, grundskolan och anpassad grundskola har fem kvalitetsdagar avsatta för kvalitetsarbetet.

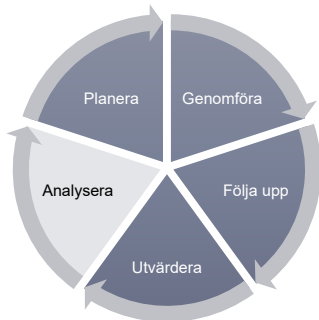
För att kunna dokumentera och följa processer har olika system köpts in för olika ändamål. Unikum, Rodret, Tempus och Skola 24 är några av de system som barn- och skolnämnden tillhandahåller så att förskollärare, lärare och annan personal kan dokumentera och följa upp barn- och elevers lärande och bedöma kvaliteten på utbildningen.

Analysera

Förskola och skola

Utifrån de uppföljningsområden som bestämts analyseras utbildningens resultat på varje enhet. Alla medarbetare analyserar tillsammans med skolledningen varför ett visst resultat uppnåtts.

Analysen sker under läsåret minst vid varje kvalitetsdag. Det kan innebära att de insatser som genomförts fram till utvärdering behöver förändras eller ändra riktning. Det kan också resultera i att de aktiviteter som valts visar sig fungera bra och inga förändringar i arbetssättet krävs. I slutet på läsåret analyseras hela läsårets arbete.

Inom förskola, fritidshem, grundskola och anpassad grundskolan genomför personalen en enkät innan kvalitetsdagen i maj eller juni.

Kvalitetsrapport och kvalitetsredovisning

Vid läsårets slut genomförs en utvärdering och en samlad analys av hela läsårets resultat. Den analysen sammanfattas i en kvalitetsrapport från varje förskola och skola. Utifrån kvalitetsrapportens resultat väljer varje enskild verksamhet de utvecklingsmål som följande läsår bör arbeta med för att höja kvaliteten. All personal deltar i detta arbete för att tillsammans nå en samsyn över hur väl verksamheten når upp till styrdokumentens krav.

Alla verksamheter arbetar efter liknande kvalitetsrapportsmall. Den ska arbetslagen utgå ifrån när de analyserar sitt arbete från föregående läsår. Rektor skriver därefter en sammanfattande kvalitetsrapport för respektive verksamhetsområde. Kvalitetsrapporten kan innefatta flera förskolor eller skolor men varje enhets resultat ska analyseras i kvalitetsrapporten.

Huvudman

Barn- och utbildningsförvaltningen sammanställer en kvalitetsredovisning utifrån de olika verksamheternas resultat på övergripande nivå som presenteras för barn- och skolnämnden. Kvalitetsredovisningen beskriver de utvecklingsområden som analyserna resulterat i. Med utgångspunkt av förskolan och skolornas resultat analyseras också förvaltningens arbete.

Kvalitetsredovisningen presenteras för nämnden under hösten kommande läsår. Utifrån det presenterade resultatet kan huvudmannen sätta nya mål för att utveckla och säkerställa att utbildningen följer de nationella målen. Kvalitetsredovisningen ligger till grund till nämndens verksamhetsplan för kommande år.

Kvalitetsdialoger

Barn- och skolnämnden genomför kvalitetsdialoger med rektorerna för förskolan, fritidshemmet, anpassad grundskola och grundskolan. Vid kvalitetsdialogerna deltar nämndens ordinarie ledamöter och ersättare. Förvaltningsdirektör och skolchef deltar också på kvalitetsdialogerna.

Det huvudsakliga syftet med diskussionerna under dialogerna är att enheterna, förvaltning och huvudman över tid ska utveckla en samsyn över hur utbildningarna ska genomföras inom hela styrkedjan.

Dialogerna bidrar därmed med kunskap om hur nämnden kan fullgöra sitt uppdrag som huvudman. Det innebär framför allt att säkerställa att utbildningen följer de bestämmelser som finns, samt att se till att förskolan och skolan har de resurser som krävs för att alla barn- och elever ska nå mål och kunskapskriterier.

Huvudman

Det är av vikt att även barn- och utbildningsförvaltningens åtagande och aktiviteter analyseras i förhållande till utbildningarnas resultat. Analyserna bör inkludera hur väl de beslut som tagits, och insatser som genomförts under läsåret, bidragit till verksamhetens möjlighet att uppfylla de nationella målen.

Utifrån de mål som fastställdes i kvalitetsredovisningen, och utifrån förvaltningens utvärdering av de egna insatserna, planerar och prioriterar förvaltningen sina egna åtagande och utvecklingsområden inför kommande läsår.
